

Pozytywna relacja z osobami spotykanymi na terenie szkoły

I. PROSPEKT WARTOŚCI

1.1. CEL OGÓLNY

Rozwój społeczny

1.2. CEL SZCZEGÓŁOWY

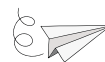
Kultura bycia

1.3. CEL WYCHOWAWCZY

Szacunek dla szkoły

1.4. PROPONOWANE TEMATY

- Co by było ze mną, gdyby nie było szkoły?
- Dlaczego szanuję wszystkich w szkole?
- Jedna trzecia mojego życia to szkoła.

1.5. ZADANIA DLA UCZNIĄ, SAMOWYCHOWANIE

Normy

- Szkoła jest moim „drugim domem”.
- Środowisko szkolne jest analogiczne do środowiska rodzinnego.
- W szkole nikt nie czyni nikomu krzywdy.
- Nauczyciel wychowuje również poprzez ukazanie złej strony mojego zachowania.

Zasady

- Staram się zrozumieć wszystkie role pracowników w mojej szkole.
- Gdy ktoś mi pomaga, odwzajemniam się wdzięcznością.
- Nie prowokuję konfliktów z nauczycielami, z wychowawcami, z dyrekcją ani z personelem technicznym szkoły.
- Staram się zrozumieć, dlaczego nauczyciel zwraca mi uwagę? Po co to robi?

1.6. ZADANIA DLA RODZICÓW

Normy

- Godność wszystkich ludzi jest jednakowa.
- Powinno się mieć zaufanie do szkoły swojego dziecka.
- Pracownicy szkoły mojego dziecka uczestniczą w jego wychowaniu.

Zasady

- Osobiście poznaję personel pracujący w szkole.
- Uczestniczę w spotkaniach i uroczystościach organizowanych przez szkołę.
- Słucham i analizuję krytycznie opinie mojego dziecka o personelu szkolnym i weryfikuję te opinie z rzeczywistością.

1.7. ZADANIA DLA SZKOŁY, WYCHOWAWCY

Normy

- Cały personel szkoły powinien uczestniczyć w procesie wychowawczym.
- Wszyscy pracujący w szkole mają tę samą godność.
- Uczniowie szanują nauczycieli za jasne zasady postępowania.

Zasady

- Dzielę się uwagami, spostrzeżeniami i trudnościami, z całym personelem szkolnym.
- Zapraszam personel szkoły do współpracy wychowawczej.
- Dostrzegam znaczenie i zakres obowiązków wszystkich pracowników.
- Jestem w stałym kontakcie z rodzicami (opiekunami) ucznia.

1.8. SPOSÓB REALIZACJI

Organizujemy wspólną imprezę dla uczniów i nauczycieli. Warto starannie dobrać taki repertuar, w którym obie grupy będą się dobrze czuły. Innym pomysłem może być przeprowadzana raz w roku akcja, w której następuje zamiana ról: uczniowie przejmują obowiązki całego personelu szkoły.

Organizujemy zawody sportowe, teatr, może zabawę przy karaoke, w których udział wezmą zarówno uczniowie, jak i nauczyciele. Warto poznać nauczycieli od strony działań nie tylko dydaktycznych.

1.9. OSIĄGNIĘCIA, EFEKTY

Panuje wzajemne zrozumienie i sympatia pomiędzy dziećmi a całym personelem szkoły¹. Wytwarza się zdrowa hierarchia relacji, bazująca na wzajemnym szacunku dzieci i nauczycieli². Każda grupa szkolna: uczniowie, nauczyciele i personel, zna zakresy swoich kompetencji i działań. Celowość postępowania każdej z grup jest powszechnie znana. Każde dziecko powinno czuć, że szkoła kształtuje je, aby w przyszłości było lepszym człowiekiem.

1.10. ZAGROŻENIA

Istnieje niebezpieczeństwo niezdrowej rywalizacji, deprecjacji poszczególnych pracowników szkoły, niebezpieczeństwo braku kompetencji w zakresach obowiązków zawodowych. Uczniowie mogą okazywać brak szacunku dla autory-

¹ „Praktykowanie solidarności wewnątrz każdego społeczeństwa posiada wartość wtedy, gdy jego członkowie uznają się wzajemnie za osoby”. SRS 39.

² „Sobór kładzie silny nacisk na człowieka, tak, aby poszczególni ludzie bezwzględnie uznawali każdego bez wyjątku bliźniego za drugiego siebie, zważając przede wszystkim na jego życie i środki do jego godnego prowadzenia”. KDK 27.

tetu nauczyciela w sytuacjach, kiedy klasa dominuje nad wychowawcą³. Szczególnie groźne jest wykorzystywanie przez nauczyciela i personel szkoły ich własnej dominującej pozycji.

II. PEDAGOG

2.1. TREŚĆ MATERIAŁU

Rozwój społeczny, kultura bycia, szacunek dla szkoły to niezwykle istotne zagadnienia w rozwoju młodego człowieka. Dzieci i młodzież przebywają wiele godzin w szkole. Wraz z nauczycielami, wychowawcami, dyrekcją i personelem technicznym tworzą wspólnotę. Wspólnota (łac. *communio*) to związek między osobami, które coś łączy. Mogą to być: więzy krwi, tradycja, kultura, przekonania, miłość. Nie każdą zbiorowość można nazwać wspólnotą. Relacja z drugim człowiekiem jest naturalnym sposobem samorealizacji.

Jan Paweł II, analizując biblijny opis stworzenia, przedstawia mężczyznę i kobietę jako pierwszą formę wspólnoty osób (Rdz 1,27). Niezwykle istotna jest umiejętność kontaktowania się z ludźmi. Człowiek doskonali się w tej dziedzinie przez całe życie. Na terenie szkoły obowiązuje hierarchia rela-

³ „Zło pojawia się także w stosunku do ludzi. Jeżeli wyrządza się krzywdę drugiemu człowiekowi, to jest to jednocześnie krzywda wyrządzona Panu Bogu. Pan Bóg bowiem tak ukształtował społeczność ludzką, aby tworzyła jedność, aby żyła prawem Bożym, które jest wpisane w naturę i dane jako przykazania Boże”. J. Glemp, *Prymas Polski do młodzieży...*, dz. cyt., s. 295.

cji. Postawę życzliwości w stosunku do nauczycieli, dyrekcji oraz pozostałych pracowników szkoły każde dziecko powinno wynieść z domu rodzinnego.

Szkoła jest drugim domem, dlatego tak ważne jest, aby rodzice szanowali pracowników szkoły. Wszystkie osoby pracujące w szkole mają tę samą godność. Jeśli rodzice wyrażają się w lekceważący sposób o nauczycielach, dzieci będą robiły podobnie. Rodzice powinni mieć zaufanie do pracowników szkoły, ponieważ uczestniczą oni w wychowaniu ich dzieci. Dobrą okazją do poznania wszystkich pracowników szkoły, a także innych rodzin, są spotkania i uroczystości organizowane przez placówkę. W ostatnich latach coraz częściej w przedszkolach i szkołach odbywają się tzw. pikniki rodzinne. Można zorganizować zawody sportowe, teatr, karaoke, podczas których da się spojrzeć na nauczycieli z innej perspektywy. Będzie to doskonała okazja do poznania personelu szkolnego nie tylko od strony działań dydaktycznych, lecz także rekreacyjnych. Jeśli się kogoś pozna bliżej, łatwiej o sympatię i zrozumienie pomiędzy nauczycielami a uczniami.

Jest jednak zagrożenie związane z tym, że rodzice nie wierzą w to, co mówi im dziecko, albo zapracowani nie mają czasu porozmawiać, wysłuchać dziecka, które skarży się na krzywdę w szkole. Trzeba słuchać krytycznych opinii dziecka o personelu szkolnym i weryfikować je. Szczególnie groźne jest wykorzystywanie przez dorosłych dominującej pozycji.

2.2. LITERATURA WYBRANA Z KOMENTARZEM

Według wielu krytyków i zwykłych czytelników „O czym szumią wierzby” to książka ładna i mądra. Dzieci chętnie sięgają po nią z racji ciekawych bohaterów i ich licznych perypetii. Dorosłemu czytelnikowi przypadnie do gustu humor i fantazja. Wszystko to napisane pięknym językiem.

Szczur zafrasował się, stanął i chwilę rozmyślał. Potem wrócił do domu, przywdział pas, za który zatknął parę pistoletów, ujął w łapkę grubą laskę, stojącą w kącie hallu, i szybkim krokiem skierował się w stronę Puszczy. Zmrok już zapadał, kiedy dotarł do pierwszych drzew; lecz Szczur zapuścił się w las bez wahania, rozglądając się niespokojnie na boki w poszukiwaniu śladów przyjaciela. (...) – Kreciku! Kreciku! Kreciku! Gdzie jesteś? To ja, Stary Szczur! Biegał tak cierpliwie przez godzinę, a może i dłużej, gdy wreszcie ku swojej radości, posłyszał cichy odzew. (...) – Czy to naprawdę ty, Szczurku? Szczur wdrapał się do dziupli i odnalazł Kreta, który dygotał, zupełnie już wyczerpany. – O, Szczurku! – wykrzyknął Kret. – Tak się bałem! Nie możesz sobie wyobrazić, jak straszliwie się bałem! – Rozumiem to, dobrze rozumiem – rzekł Szczur uspokajająco.

K. Grahame, *O czym szumią wierzby*, wyd. IBIS, Poznań 2017, s. 133.

Przedstawiony powyżej fragment można analizować pod kątem wartości pozytywnej relacji ze wszystkimi ludźmi, których spotyka się na co dzień. Ukazuje on wartość przyjaźni. Przyjacielowi biegnie się na pomoc, bez względu na okoliczności. Jest mądre powiedzenie: prawdziwych przyjaciół poznaje się w biedzie.

III. NAUCZANIE RELIGIJNE

3.1. NAUCZANIE PAPIESKIE

Budowanie cywilizacji miłości wymaga wyraźnej i wytrwałej gotowości do poświęceń, pragnienia, by otworzyć nowe drogi społecznego współżycia, przewyciężając podziały i przeciwstawne sobie formy materializmu. Na tym właśnie polega konkretna odpowiedzialność współczesnej młodzieży, z której wyrosną mężczyźni i kobiety jutra, u progu trzeciego tysiąclecia. Drodzy młodzi, drodzy przyjaciele, bądźcie świadkami Bożej miłości, siewcami nadziei i budowniczymi pokoju.

W obliczu zwodniczego oddziaływania, którego odbiorca społeczny dzisiaj doświadcza, katolicka szkoła, kierowana Ewangelią Jezusa Chrystusa, powinna pokazać młodzieży, że większa radość jest w dawaniu aniżeli w braniu, że wartość osoby bazuje raczej na tym, kim on czy ona jest, aniżeli na tym, co on czy ona posiada. W ten sposób oni odkrywają wyzwalającą wartość prostego i skromnego życia.

Młody człowiek pragnie odnaleźć samego siebie, dlatego szuka, czasem burzliwie szuka prawdziwych wartości i ceni tych ludzi, którzy ich nauczają i według nich żyją. Któż z nas nie miał w życiu i nie wspomina z wdzięcznością takiego człowieka, kapłana, nauczyciela, profesora lub przyjaciela, który umiał odsłonić nam nowy świat wartości i wzbudzić dla niego trwały entuzjazm, czy nawet nadać cały kierunek życiu? W naszym świecie, w świecie wielorakiego postępu i rozwoju, ale i dominującego materializmu, mło-

Jan Paweł II, *Myśmy poznali i uwierzyli miłości, jaką Bóg ma ku nam. Orędzie Ojca Świętego Jana Pawła II na II Światowy Dzień Młodzieży, 5.06.1999, w: Młodzież nadzieją Kościoła, dz. cyt., s. 58.*

Jan Paweł II, *Prymat wartości duchowych w wychowaniu młodych roku 2000, 18.03.1982, w: tegoż, Nauczanie papieskie V, 1, 1982, red. F. Kniołek, wyd. Pallottinum, Poznań 1993, s. 388.*

Jan Paweł II, *Nauczanie religii w polskiej szkole. Spotkanie z katechetami, nauczycielami i uczniami, Włocławek, 6.06.1991*, w: tegoż, *Wyptęri na głębie! Ojciec Święty do młodych Polaków*, oprac. A. Wieczorek, Instytut Wydawniczy Pax, Warszawa 2006, s. 112.

dzień szuka oparcia w Kościele, który kształtuje wiarę i ukazuje horyzonty chrześcijańskiego humanizmu.

Jedność góruje nad konfliktami, zawsze! Konflikty, jeśli nie są dobrze rozwiązane, dzielą nas i oddzielają nas od Boga. Konflikt może nam pomóc wzrastać, ale może też nas podzielić. Nie idźmy drogą podziałów, walk między nami! Wszyscy bądźmy zjednoczeni, różni, ale zjednoczeni, zawsze: oto droga Jezusa. Jedność góruje nad konfliktami. Jedność jest łaską, o którą musimy prosić Pana, aby nas uwolnił od pokus podziałów, walk między nami, egoizmów, gadaniny. Jak bardzo krzywdzi gadanina, ileż wyrządza zła! Nigdy nie należy obmawiać innych, nigdy! Ileż szkód wyrządzają Kościołowi podziały wśród chrześcijan, partykularyzmy, ciasne interesy! Podziały wśród nas, ale i podziały między wspólnotami: chrześcijanie ewangelicy, chrześcijanie prawosławni, chrześcijanie katolicy, ale dlaczego podzieleni? Musimy starać się budować jedność.

Franciszek, Audiencja generalna, 19.07.2013, w: *Alfabet Franciszka*, dz. cyt., s. 73-74.

3.2. PISMO ŚWIĘTE

Uczeń nie przewyższa nauczyciela. Lecz każdy, dopiero w pełni wykształcony, będzie jak jego nauczyciel (Łk 6,40).

Por. Mt 10,24; Ef 4,11.

3.3. KATECHIZM KOŚCIOŁA KATOLICKIEGO

Czwarte przykazanie jest wyraźnie skierowane do dzieci, określając ich relację do ojca i matki, która jest najbardziej powszechna. Dotyczy również związków pokrewieństwa z innymi członkami rodziny. Domaga się okazywania czci, miłości i wdzięczności dziadkom i przodkom. Obejmuje wreszcie obowiązki uczniów względem nauczycieli, pracowników względem pracodawców, podwładnych względem przełożonych, obywateli względem ojczyzny oraz tych, którzy nią rządzą lub kierują. Przykazanie to wskazuje i obejmuje obowiązki rodziców, opiekunów, nauczycieli, przełożonych, urzędników państwowych, rządzących, wszystkich tych, którzy sprawują władzę nad drugim człowiekiem lub nad wspólnotą osób (KKK 2199).

Por. KKK 1899.

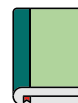
IV. LITERATURA PRZEDMIOTU

Franciszek, Audycja generalna, 19.07.2013, w: *Alfabet Franciszka*, oprac. P. Żyłka, Wydawnictwo WAM, Kraków 2013, s. 73-74.

Glemp J., *Prymas Polski do młodzieży. Katechizm nie tylko dla bierzmowanych*, wyd. Bonum, Przybyszew 2006.

Jan Paweł II, enc. *Sollicitudo rei socialis*, w: tegoż, *Encykliki Ojca Świętego Jana Pawła II*, t. 1, red. S. Małysiak, Wydawnictwo Świętego Stanisława BM Archidiecezji Krakowskiej, Kraków 1996, s. 319-376.

Jan Paweł II, *Myśmy poznali i uwierzyli miłości, jaką Bóg ma ku nam*. Orędzie Ojca Świętego Jana Pawła II na II Światowy Dzień Młodzieży, 5.06.1999, w: tegoż, *Młodzież nadzieją Kościoła*, oprac. A. Wieczorek, wyd. Pax, Warszawa 2005, s. 54-59.

- Jan Paweł II, *Nauczanie religii w polskiej szkole*. Spotkanie z katechetami, nauczycielami i uczniami, Włocławek, 6.06.1991, w: tegoż, *Wypłyń na głębie! Ojciec Święty do młodych Polaków*, oprac. A. Wieczorek, Instytut Wydawniczy Pax, Warszawa 2006, s. 107-115.
- Jan Paweł II, *Wychowanie młodego pokolenia zadaniem wszystkich*. Do uczestników europejskiego sympozjum na temat: „Wyzwania edukacji”, 3.07.2004, „L'Osservatore Romano” 2004, nr 11-12.
- Każmierczak P., *Personalistyczna koncepcja wychowania w nauczaniu Jana Pawła II*, wyd. Ignatianum, Kraków 2003.
- Sobór Watykański II, Konstytucja duszpasterska o Kościele w świecie współczesnym *Gaudium et spes*, w: tegoż, *Konstytucje. Dekrety. Deklaracje*, red. M. Przybył, wyd. Pallottinum, Poznań 2002, s. 526-606.
- Urbański S., *Wychowanie w nauczaniu Jana Pawła II (1978-1999)*, Wyższa Szkoła Zarządzania i Przedsiębiorczości im. Bogdana Jańskiego, Warszawa 2000.
- Wrońska K., *Osoba i wychowanie: wokół personalistycznej filozofii wychowania Karola Wojtyły Jana Pawła II*, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2000.